

Beleidsregels toeristische bewegwijzering Vijfheerenlanden

Inleiding

In de openbare ruimte van de gemeente Vijfheerenlanden staan vele soorten bebording. Deze bestaat uit straatnaamborden, verkeersborden, parkeerborden, algemeen maatschappelijke borden, komborden, borden voor bedrijventerreinen, reclameborden en toeristische borden. Deze beleidsnotitie beperkt zich tot de toeristische bebording en is om te voorkomen dat een wildgroei aan toeristische bebording ontstaat.

Verder is het van belang dat de borden zinvol zijn en op een veilige, zichtbare locatie worden geplaatst, niet alleen voor de automobilist, maar ook voor de fietser en voetganger. Daarnaast is het belangrijk om de borden te registreren in het beheersysteem van de gemeente zodat de bewegwijzering up-to-date gehouden kan worden.

Doelstellingen

Deze beleidsregels bieden op een praktische wijze een leidraad om de lokale toeristische bewegwijzering te organiseren en onderstaande doelen met betrekking tot de bewegwijzering te bereiken:

- **Uniform straatbeeld**
Het creëren van een uniform straatbeeld door eenduidige verwijzing van de toeristische objecten binnen de gemeente Vijfheerenlanden, toegespitst op de regio zodat er eenheid is in de (regionale) informatievoorziening en de herkenbaarheid vergroot;
- **Verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid**
Het vergroten van de verkeersveiligheid en –leefbaarheid, zodat het ‘zoekverkeer’ wordt beperkt waardoor doorstroming van het verkeer wordt bevorderd en er geen verkeersonveilige situaties ontstaan. Daarnaast is het mogelijk om bezoekers een gewenste route te laten volgen;
- **Gastvrijheid**
Het gemakkelijk vindbaar maken van de toeristische bezienswaardigheden, zodat bezoekers gemakkelijk wegwijs worden in de gemeente en hierdoor bij te dragen aan de gastvrijheidsbeleving van de bezoeker.

Landelijke richtlijnen

Bij het opstellen van de nieuwe beleidsregels voor de recreatieve bewegwijzering zijn de landelijke richtlijnen van de CROW (uitgave 322) als uitgangspunt genomen.

- Uniformiteit: borden dienen uniform te zijn qua vormgeving, afmetingen en kleurstelling. Dit zorgt voor herkenbaarheid en een rustiger straatbeeld.
- Leesbaarheid: grootte tekst, contrastwerking.
- Begrijpelijkheid: korte, krachtige teksten en pictogrammen.
- Continuïteit: de verwijzing naar een eenmaal verwezen object dient te worden voortgezet totdat het betreffende doel is bereikt.

Begripsafbakening

Deze notitie betreft specifiek de toeristische bewegwijzering, waarbij Deel I zich richt op de ‘bruine borden’ en Deel II op de aanverwante toeristische bewegwijzering.

DEEL I: ‘BRUINE BORDEN’

Juridisch kader

Bij het verlenen van toestemming voor de borden handelt de gemeente als eigenaar van de grond waarop de borden worden geplaatst. Plaatsing geschiedt door de gemeente, na beoordeling van het verzoek en bij akkoord na betaling van de kosten. Deze rechtsverhouding kwalificeert als een privaatrechtelijke overeenkomst.

De bruine borden vallen in dezelfde categorie als verkeersborden en straatmeubilair en zijn aan te merken als vergunning vrije bouwwerken.

Methode & Criteria

Hieronder worden de toetsingscriteria toegelicht die gehanteerd worden om een verzoek te toetsen. Deze criteria bestaan uit de randvoorwaarden, een selectieschema met de hoofdcriteria en aanvullende criteria.

Randvoorwaarden

- Voorkeur voor gebiedsbewegwijzering boven objectbewegwijzering;
- Maximaal 3 borden per onderneming;
- Objecten buiten de gemeente Vijfheerenlanden worden niet verwezen via dit gemeentelijk bewegwijzeringssysteem;
- De bewegwijzering wordt aangegeven vanaf maximaal 1000 meter van de betreffende locatie

Selectieschema 'bruine borden'

Bij verzoeken voor bewegwijzering biedt onderstaand selectieschema een leidraad bij de beoordeling of het verzoek gehonoreerd wordt en welke voorzieningen in aanmerking komen voor bewegwijzering. Verzoeken kunnen op deze wijze evenwichtiger en objectiever worden beoordeeld. Hierbij is het motto: *bebording alleen daar waar nodig en ter voorkoming van onnodig, hinderlijk en onveilig zoekgedrag.*

De recreatieondernemer dient zijn verzoek in bij de beheerder straatmeubilair. Die komt aan de hand van onderstaand schema tot een beoordeling. Bij twijfelgevallen vindt overleg plaats met beleidsteam Recreatie en Toerisme.

	Object Algemeen maatschappelijk nut	Wel of niet bewegwijzerd	Voorwaarde/ onderbouwing/ uitzondering	Initiatiefnemer
1	VVV	Wel	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Heeft een belangrijke hulpverlenende functie	St. Tussen Lek en Linge
2	Centrum-voorziening <ul style="list-style-type: none"> • Haven • Stadhuis • Station • Stadspark 	Wel LET OP: het betreft hier bewegwijzering voor voetgangers middels zwarte centrum borden	Looproutes in centrum Leerdam, Vianen, Meerkerk (haven en stadhuis) en eventueel bij Lekdijk/ Loswal Ameide en andere kernen, maar ook bij kruispunten en andere drukke plekken. <i>A.d.h.v. aantal verzamelpalen met wegwijzers met de richting naar het gebouw of park.</i>	Gemeente <i>Team Recreatie en Toerisme in samenwerking met Team Verkeer.</i>
3	Musea	Wel, mits	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan. Openbaar en toegankelijk. Min. aantal bezoekers/ jaar meer is dan 5.000; Onverwachte locatie met minimale zichtbaarheid; Buiten gebaande route	Betreffend museum
4	Theater / culturele centra	Niet, tenzij	Trekt nauwelijks onbekend verkeer aan; Buiten gebaande route	Betreffend theater/culturele instelling
5	Parellocaties <ul style="list-style-type: none"> • Glasstad <ul style="list-style-type: none"> ◦ Glasmuseum ◦ Glasblazerij • Vrijstad <ul style="list-style-type: none"> ◦ Stedelijk museum ◦ Stadsmuren ◦ Fort Everdingen (Waterlinie) 	Wel	Route bepaling in gezamenlijk overleg	Gemeente <i>Team Recreatie en Toerisme in samenwerking met Team Verkeer.</i>
6	Vervoersvoorziening <ul style="list-style-type: none"> • station • haven (passanten deel) • veerpontjes • TOP 	Wel, mits LET OP: het betreft hier, naast de bruine borden ook blauw/witte Verkeersborden	Bijdrage aan de toeristische bereikbaarheid	Gemeente <i>Team Recreatie en Toerisme in samenwerking met Team Verkeer.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> Openbare camperplaatsen 			
7	<ul style="list-style-type: none"> Monumenten Molens landgoederen 	Wel, mits	Openbaar en toegankelijk en van culturele of historische waarde	Betreffend monument
8	<ul style="list-style-type: none"> Verblijfsaccommodatie Camping Hotel/ pension B&B Groepsaccommodatie /jeugdherberg Recreatie/ bungalow park Kamperen bij de boer 	Wel, mits	Trekt ter plaatse onbekend verkeer aan + in bezit KvK nummer en vergunning gemeente + <u>onverwachte locatie met minimale zichtbaarheid;</u> <u>Buiten gebaande route;</u> Route via navigatie niet veilig of ongewenst is.	Betreffende verblijfsaccommodatie
9	<ul style="list-style-type: none"> Horecagelegenheid Restaurant, bistro, eetcafé feestzalen 	Niet, tenzij	Het onderdeel van een recreatief concept (toeristische beleving) is. Onverwachte locatie met min. zichtbaarheid. Buiten gebaande route. In buurt van wandel/ fiets/ vaarroute. Trekt onbekend verkeer aan. In bezit KvK nummer en vergunning gemeente.	Betreffend horeca ondernemer
10	Cafetaria	Niet	Trekt nauwelijks onbekend verkeer aan	
11	<ul style="list-style-type: none"> Ambachten/ Streekwinkels Hoefsmid Manden vlechten Kaasboerderij Imker Fruit -> landwinkel IJsboerderij 	Wel, mits	Het onderdeel van een recreatief concept/toeristische beleving is. Onverwachte locatie met min. zichtbaarheid. Buiten gebaande route. In buurt van wandel/ fiets/ vaarroute. In bezit KvK nummer en vergunning gemeente	Betreffende ondernemer
12	<ul style="list-style-type: none"> Verhuur vervoersmiddelen Fiets Sloep Sup kano 	Wel, mits	Ongemotoriseerd, t.b.v. bevordering duurzame recreatie	Betreffende ondernemer
13	Natuurgebieden	Niet	Recreatie voor inwoners, drukte vermijden. Wel infobord flora en fauna, historie.	
14	Openbare toiletten	Wel	Indien (permanent) aanwezig	Gemeente
15	<ul style="list-style-type: none"> Dagrecreatie bedrijven speeltuin zwembad kinderboerderij 	Wel, mits	Openbaar en toegankelijk. Min. kleinschalige horeca aanwezig; Buiten gebaande route; Min. uur kunnen vertoeven.	Betreffende recreatieondernemer
16	Sportverenigingen/ accommodaties/ dorpshuizen	Blauw/ witte borden Niet, tenzij	Route via navigatie niet veilig of ongewenst is. Buiten gebaande route voor fietsers	Betreffende sportvereniging/ accommodatie/ dorpshuis
17	Winkels	Niet	Geen recreatieve beleving	

Aanvullende criteria

- Niet meer dan 8 verwijzingen aan een paal bij de voetgangersbewegwijzering en niet meer dan 4 verwijzingen aan een paal bij de 'bruine borden'.
- De borden worden zo veel mogelijk aan bestaande palen voor bewegwijzering bevestigd.
- De bewegwijzering bevindt zich binnen een straal van 1000 meter van het object.
- De bewegwijzering dient gericht te zijn op alle weggebruikers.

Afwijking criteria

In uitzonderlijke gevallen kan de gemeente Vijfheerenlanden afwijken van deze beleidsregels en de gestelde toetsingscriteria. Deze uitzonderlijke gevallen voldoen niet aan de gestelde toetsingscriteria, maar wel aan de bedoelingen daarvan. Dit betekent, in bijzondere gevallen, dat een object dat niet aan alle criteria voldoet door middel van een uitzondering op de toetsingscriteria alsnog bewegwijzerd kan worden. De beheerder straatmeubilair doet dit in afstemming met de beleidsadviseurs Recreatie en Toerisme.

Uitvoering

De 'bruine borden' vallen in dezelfde categorie als verkeersborden en straatmeubilair, en behoeven daarom geen Omgevingsvergunning.

Een verzoek

De toeristische ondernemers kunnen een verzoek indienen bij de beheerder straatmeubilair van de gemeente Vijfheerenlanden. Daarna zal het verzoek beoordeeld worden aan de hand van de opgestelde randvoorwaarden, het selectieschema en de aanvullende criteria. Het verzoek wordt vervolgens goedgekeurd of afgekeurd. De beheerder straatmeubilair geeft een terugkoppeling aan de ondernemer en bij goedkeuring ontvangt de ondernemer een bevestigingsbrief en een factuur voor de aanschafkosten van het bord. Zodra deze betaald is, zullen de borden besteld en geplaatst worden.

De 'bruine borden' worden niet door de gemeente schoon gemaakt, als de ondernemer het bord zelf wil schoonhouden dan is dat akkoord. Indien de ondernemer een nieuw bord wenst i.v.m. schade, diefstal of verval kan een melding worden gedaan bij de beheerder straatmeubilair. Deze zorgt voor een nieuw bord en factureert de kosten door aan de ondernemer. Het bord is en blijft in eigendom van de gemeente. Indien de situatie daarom vraagt (o.a. vanwege verkeersveiligheid) kan de gemeente het bord verplaatsen nadat de ondernemer hier vooraf over is geïnformeerd.

- 'bruine borden' van algemeen maatschappelijk nut op verzoek van de gemeente worden in onderling overleg tussen team Recreatie & Toerisme en beheerder straatmeubilair afgestemd. Team Recreatie & Toerisme draagt zorg voor de kosten.

Indien borden niet meer kloppen, of als er sprake is van kapotte of scheve borden, kan door inwoners een melding worden gedaan via de website van de gemeente. De beheerder straatmeubilair checkt wie het verzoek voor het bord heeft geplaatst en stemt af of herstel/ vervanging wenselijk is (kosten worden aan de ondernemer gefactureerd).

Vormgeving

Voor de vormgeving worden de CROW 322 richtlijnen gehanteerd. De bewegwijzering naar objecten met een toeristisch recreatieve aard worden bruin met witte letters. Voor de toeristisch recreatieve bewegwijzering geldt een maximum van twee pictogrammen per bord. De tekst op de bebording is in principe de naam van de onderneming/organisatie. Het is niet de bedoeling dat ook de aangeboden producten/diensten op de bewegwijzering worden geplaatst.

Overgangsregeling

Een aantal ondernemers/organisaties beschikt al over de bruine borden voor de toeristisch recreatieve bewegwijzering. Het is mogelijk dat deze borden niet voldoen aan de nieuwe opgestelde beleidsregels. Vaak wordt hierbij het maximum aantal borden per ondernemer overschreden. Deze borden vallen binnen een overgangsregeling, zodat hier geen sprake is van verspilling. Deze overgangsregeling is geldig tot dat de levensduur van de borden is bereikt, d.w.z. vervallen, niet meer leesbaar, niet meer actueel. Wanneer er bij deze borden sprake is van vernieling of diefstal, zullen deze niet vervangen worden. Indien duidelijk is wie de eigenaar is van het bord, wordt deze geïnformeerd. Een ondernemer kan indien gewenst volgens het nieuwe beleid opnieuw een verzoek doen.

DEEL II: AANVERWANTE TOERISTISCHE BEWEGWIJZERING

Fiets- en wandelbebording

In de gemeente Vijfheerenlanden is de toeristische bewegwijzering van zowel de fiets- als de wandelroutes belegd bij het Routebureau Utrecht. Het Routebureau is onderdeel van de provincie Utrecht en draagt zorg voor het beheer en onderhoud van de borden en palen van de routes behorend tot het

routenetwerk van alle Utrechtse gemeenten. Financieel draagt elke gemeente jaarlijks een bedrag bij, afhankelijk van het aantal kilometers aan routes.

Thematische routes, zoals bijvoorbeeld historische jaagpaden en klompenpaden, lopen grotendeels over de routenetwerken. Indien dit niet het geval is worden deze routes apart bewegwijzerd door de initiatiefnemer.

Welkomstborden in de komportalen

Bij het binnenrijden van de woonplaatsen staan bebouwde komportalen met de plaatsnaamaanduiding. Onder of boven de plaatsnaamaanduiding kan een gemeente ervoor kiezen om de gemeente of de plaats een herkenbare gebiedsmarketing uiting mee te geven. Bij de fusie naar de gemeente Vijfheerenlanden is gekozen om welkomstborden te plaatsen die met name op de inwoner gericht zijn. Het is mogelijk om in de toekomst de welkomstborden te wijzigen als daar aanleiding voor is.

De herkenbare 'merken' van Vrijstad Vianen en Glasstad Leerdam komen tot uiting in respectievelijk de banieren en glasblazers, die staan bij de grootste toegangswegen.

Informatieborden

Borden met uitleg over culturele en historische achtergronden, als ook flora en fauna, en borden met plattegronden en regelgeving komen in overleg met de beleidsadviseur Recreatie & Toerisme tot stand. Dit zijn specifieke borden waarvoor de onderstaande uitgangspunten gelden:

- Doel: toeristische/ recreatieve meerwaarde (Bijv. onderdeel van route/ beleving)
- Lay-out:
  - Logo eigenaar, (vaak gemeente en eventuele partners)
  - (Korte) tekst met essentie van het verhaal aangevuld met QR-code voor verdieping (up-to-date door eigenaar)
  - Niet te klein lettertype en wat betreft kleur duidelijk leesbaar
- Materiaal: duurzaam, vandalisme bestendig en onderhoudsvriendelijk (conform de eisen van het geldende beleid- en beheerplan straatmeubilair)
- Proces:
  - Aanvraag omgevingsvergunning (o.a. i.v.m. veiligheid)
    - Toestemming is nodig van beheerder straatmeubilair en team verkeer
  - Melden bij beheerder straatmeubilair voor opname in beheersysteem.
    - Aanleveren:
      - Een plattegrond met de locatie
      - Een foto met daarop het informatiebord en de locatie
      - De leverancier van het informatiebord en de gegevens van het informatiebord (type, afmeting, kleur, materiaal)
      - De contactgegevens van degene die het informatiebord gaat beheren
- De kosten voor de vergunning, de aanschaf en plaatsing van het informatiebord, zijn voor de aanvrager. Indien de gemeente zelf de aanvrager is, wordt het beheer en onderhoud onderling afgestemd tussen team Recreatie & Toerisme en de beheerder straatmeubilair.

LET OP: niet geregistreerde borden worden door de gemeente verwijderd!

Borden voor toeristische parkeerplaatsen

Voor toeristen zijn parkeerborden van belang en dan met name die voor gratis parkeren en die van de Toeristische Overstap Punten (TOP's). Parkeerborden vallen onder het beleidsterrein van team Verkeer. De locaties en bebording van TOP's worden in overleg met de provincie Utrecht en het Routebureau geactualiseerd. Voor deze borden worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als voor de hierboven beschreven Informatieborden.

Toeristische voetgangersborden

Andere voor de bezoeker belangrijke borden zijn de voetgangersborden. Deze geven de belangrijkste bezienswaardigheden weer, in en nabij het centrum. De borden geven de looproutes aan vanaf grote parkeerterreinen (buiten het centrum), drukke punten, kruispunten en in het centrum.

Deze voetgangersborden zijn zwarte borden. Om te bepalen of het plaatsen van een voetgangersbord gewenst is, wordt het selectieschema van de 'bruine borden' aangehouden.

Vervanging huidige bewegwijzering

De gemeente Vijfheerenlanden streeft naar een uniform straatbeeld en gastvrijheid voor haar inwoners en bezoekers. De huidige bewegwijzering voldoet daar deels aan. Een gedeelte ook niet, deze wordt daarom verwijderd. Dit betreft de rode voetgangers bewegwijzering in Vianen.

Plaatsing van nieuwe voetgangersborden in het centrumgebied zijn onderdeel van de Verkeerscirculatieplannen van Leerdam en Vianen.

Overige toeristische borden en objecten

Naast bovengenoemde borden hebben we ook te maken met een soort rest categorie. Borden en objecten voor recreatie die geplaatst worden door de gemeente, ter informatie/ toelichting. Daarbij valt te denken aan:

- Toelichtingsbordjes bij kunst/ (immaterieel) erfgoed (kanon/ Stadspark)
- Parelpunten
- Tablets/ touchscreen palen
- VR paal
- Pomp-praatpaal (audioverhalen)
- cortenstaal glasblazer en lessenaar
- etc.

Daarnaast zijn er gebruiksoBJECTEN voor recreatie en toerisme, zoals:

- (stroom)palen AanUit.net
- Havenobjecten: steiger/ boothelling/ stroomkast
- Etc.

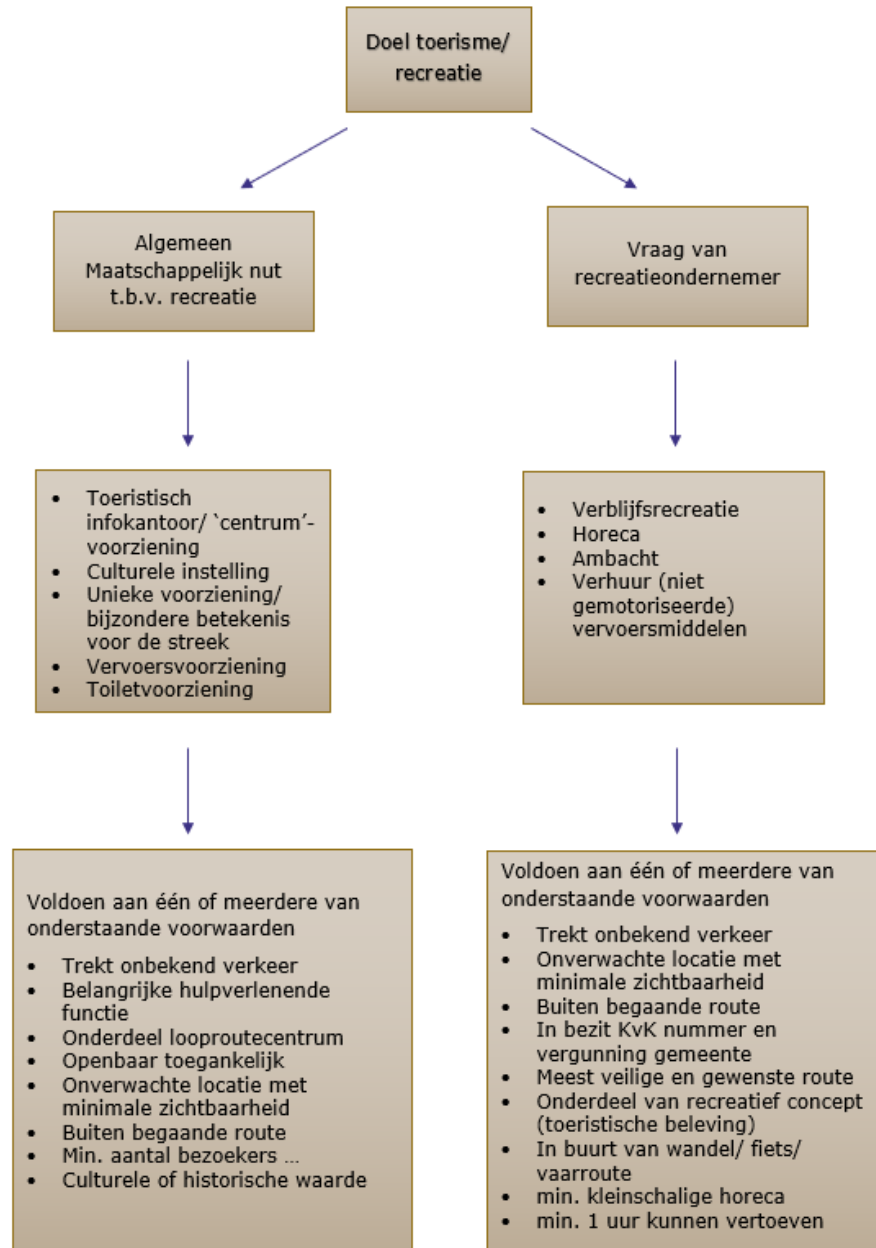
Uitgangspunten voor de overige borden/ objecten komen grotendeels overeen met die voor de Informatieborden:

- Doel: toeristische/ recreatieve meerwaarde (Bijv. onderdeel van route/ beleving)
- Lay-out:
  - Logo Vijfheerenlanden
  - Indien tekst: (korte) tekst met essentie van het verhaal aangevuld met QR-code voor verdieping (up-to-date door Tussen Lek en Linge/ gemeente)
  - Niet te klein lettertype en wat betreft kleur duidelijk leesbaar
- Materiaal: duurzaam, vandalisme bestendig en onderhoudsvriendelijk (conform de eisen van het vigerende beleid- en beheerplan straatmeubilair)
- Proces:
  - Aanvraag omgevingsvergunning (o.a. i.v.m. veiligheid)
  - Melden bij beheerder straatmeubilair t.b.v. opname in beheersysteem.
Aanleveren:
    - Een plattegrond met de locatie
    - Een foto met daarop het bord/ object en de locatie
    - De leverancier van het bord/ object en de gegevens van het bord/ object (type, afmeting, kleur, materiaal)
  - Indien nodig afstemming met team Communicatie
  - Indien plaatsing gebeurt door gemeente, afstemming met betreffende wijkteam
- Kosten aanschaf (en plaatsing, indien door externe partij) voor betreffende inhoudelijke beleidsafdeling
- Onderhoud en beheer
  - Kosten (rekening houdend met afschrijving)
    - Uit budget betreffende inhoudelijke beleidsteam
      - 'Eigen' budget
      - Extra bedrag via raad
    - Budget overhevelen naar kostenplaats BBOR of wijkteam
  - Uitvoering
    - Indien kleinschalig/ (schoonmaak) onderhoud zijn betreffende beheerder BBOR + coördinator wijkteam verantwoordelijk -> opnemen in areaal
    - Indien uitbesteed in een onderhoudscontract bij een externe partij, dan is betreffende beheerder BBOR of coördinator wijkteam aanspreekpunt (coördinator)

Citeertitel en inwerkingtreding

Deze beleidsregels worden aangehaald als Beleidsregels toeristisch recreatieve bewegwijzering gemeente Vijfheerenlanden en treden in werking 1 dag na bekendmaking in het elektronisch gemeenteblad.

Bijlage 1: Selectieschema 'bruine borden'
(vereenvoudigde/ korte weergave)

Bijlage 2: voorbeelden van de 'bruine borden', zwarte centrum borden voor voetgangers en welkomstborden

